

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

LAULAJAN MUISTI JA TULKINTA

Meerika Ahlqvist

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2017
Muusikko
Musiikkiteatteri

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Muusikko
Musiikkiteatteri

MEERIKA AHLQVIST
Laulajan muisti ja tulkinta

Opinnäytetyö 37 sivua, joista liitteitä 4 sivua
Huhtikuu 2017

Käsittelen tässä kirjallisessa kokeellisessa opinnäytetyössäni musiikkiteatterin koe-esiintymiseen eli auditointiin valmistautumista. Valmistautumisessa hyödynnän efektejä sekä mielikuvia teknisen osaamisen vahvistamiseksi. Käytän mielikuvia tulkinnan sekä muistin apuna lyhyessä ajassa omaksuttavien tekstien muistamiseen. Perehdyn tässä työssä, miten edellä mainitut valmistautumiskeinot auttavat jännittämisen helpottamiseen esiintymistilanteessa.

Jäsentelen ja kokoan lähdemateriaalista toimintamallia, jonka avulla valmistaudun kuvitteelliseen musiikkiteatteriproduktion koe-esiintymiseen. Normaalisti koe-esiintymiseen joudutaan valmistautumaan lyhyen ajan puitteissa. Esiintymiseen annetaan etukäteen tai pyydetään esittämään vapaavalintainen kappale. Opinnäytetyön tuotoksesta voivat hyötyä kaikki laulajat, jotka toivovat uraa laulamisen parissa.

Asiasanat: koe-esiintyminen, koelaulu, musiikkiteatteri, muisti, mielikuva, efekti

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Music
Option of Music Theatre

AHLQVIST, MEERIKA
Memory of the Singer and Interpreting a Song

Bachelor's thesis 37 pages, appendices 4pages
April 2017

The thesis examines how to prepare for a successful musical audition with the help of musical effects and mental images to improve the singer's technique. The thesis also examines the effect of mental images when preparing an interpretation of a song and remembering the words. This experimental study examines how the above-mentioned preparation methods help in easing performance anxiety.

Based on the source material, I have sketched an action model to be used when preparing for an imaginary musical theatre audition. Usually, when singers apply for a role in a musical theatre production, they only have a short time to prepare one or two songs. They might also be asked to present one optional song. I hope that my work can benefit all singers who are pursuing a career in the field of singing.

Key words: musical audition, musical theatre, memory, mental image, musical effect

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	KEHITTÄMISTYÖN SUUNNITELMA JA TOTEUTUS.....	6
2.1	Kehittämistyön tausta ja tavoite.....	6
2.2	Kohderyhmät, aineiston hankinta sekä toteutusstrategia.....	7
3	VALMISTAUTUMINEN DRAAMALLISEEN LAULUTEKSTIN ESITTÄMISEEN KOE-ESIINTYMISESSÄ	9
3.1	Tekstin analysointi tulkinnan apuna	9
3.2	Äänelliset efektit laulukappaleen tulkinnassa.....	9
3.3	Tekstin muistaminen tulkinnassa.....	13
3.3.1	Muistin rakenne ja toiminta	14
3.3.2	Laulajan muistin rakentuminen.....	15
3.3.3	Tunnereaktioiden vaikutus muistiin.....	16
3.3.4	Mielikuvat muistamisen tukena	16
4	KOKEELLINEN TUTKIMUS KOE-ESIINTYMISEEN VALMISTAUTUMISESTA SEKÄ OMA VALMISTAUTUMINEN KOE- ESITYKSEEN.....	18
4.1	Ennen koe-esiintymistä.....	18
4.2	Kappaleiden valinta	19
4.3	Kokeellisen tutkimuksen suunnitelma	20
5	HARJOITTELUOHJELMAN LUONTI JA SEN MUKAAN HARJOITTELEMISEN.....	21
5.1	Melodian harjoittelu.....	21
5.2	Taustatyö.....	22
5.2.1	Tekstin analysointi	22
5.2.2	Tulkinnan rakentaminen mielikuvaharjoitteiden avulla.....	22
5.2.3	Efektit ja mielikuvat koe-esiintymisen onnistumisen apuna.....	23
5.2.4	Esiintymisjännitys ja mentaaliharjoittelu.....	24
6	POHDINTA.....	25
	LÄHTEET.....	29
	LIITTEET	31
	Liite 1. Koe-esiintymiseen harjoitteluohjelma	31
	Liite 2. Efektit lauluun nro 1	34
	Liite 3. Efektit lauluun nro 2	36

1 JOHDANTO

Tämän työn tarkoituksena on tutkia keinoja, jotka helpottavat koe-esiintymisessä esiintyvää laulajaa muistamaan lyhyessä ajassa omaksuttavien kappaleiden tekstit. Työssäni esittelen koe-esiintymisen onnistumisen tueksi sekä tulkinnan syventämiseksi äänellisiä efektejä (äänifysiologisesti käytettyjä keinoja tulkintaan, kuten murina tai jodlaus). Työssäni käsittelen myös, miten musiikki vaikuttaa muistiin.

Perehdyn koetilanteeseen valmistautumisen keinoihin onnistuakseni koe-esiintymisissä mahdollisimman hyvin. Monelle jännitys vaikuttaa voimakkaasti suoriutumiseen. Kehoon saattaa tulla lukkoja, jolloin laulun sanat unohtuvat eikä äänellinen ilmaisu onnistu. Pyrin löytämään ratkaisukeskeistä toimintatapaa yllämainittujen ongelmatilanteiden vähentämiseksi tai jopa poistamiseksi. Tarkastelen tässä työssäni, miten voisin oppia tehokkaammin lyhyessä ajassa laulutekstin ulkoa sekä muistaa ohjeelliset tulkinnalliset valintani kappaleen sisällä.

Kokeellinen tutkimusaika tässä työssäni on kaksi omaksuttavaa kappaletta viikossa. Kappaleista toinen on minulle tuttu ja toinen tuntematon. Valinnalla uskon saavani kokeessa esille muistamista ja omaksumista helpottavia keinoja oppimistyylien ja mielikuvien sekä lauluteknisten efektien avulla. Analysoin, miten pystyn käyttämään eri efektejä ilmaisemaan erilaisia tunnetiloja sekä helpottamaan laulukappaleen tarinan sisäistämistä ja muistamista. Tunnetilat ovat joko omia valintoja tai tekstin ohjaamia. Pohdin, mikä on minulla hallitsevin oppimistyyli muistaa laulun teksti ja tarina. Perehdyn myös mielikuvien hyödyntämiseen lauluteknisten efektien muodostamisessa sekä laulun tarinan kokonaiskuvan sisäistämisessä.

2 KEHITTÄMISTYÖN SUUNNITELMA JA TOTEUTUS

Tässä kappaleessa kuvaan toiminnallisen opinnäytetyön kehittämistyötä. Esittelen tutkimustyöni suunnitelmaa ja tavoitetta. Käyn läpi, mistä olen hankkinut aineistoa tutkimustyön tueksi sekä esittelen tutkimustyöni strategiani tälle kokeelliselle tutkimukselle. Esittelen myös valitsemani kohderyhmän, jolle opinnäytetyöni soveltuu.

2.1 Kehittämistyön tausta ja tavoite

Työelämän kehittämistoiminnassa sovelletaan tutkimuksissa saatua tietoa työelämän uudistamistarpeisiin. Tutkimus tuottaa uutta käytäntöön sovellettavaa tietoa. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta jää työelämän kehittämistoiminnan ja tutkimuksen välitalaan, jossa yhdistyy konkreettinen kehittämistoiminta sekä tutkimuksellinen lähestymistapa. Tutkimuksellisella kehittämistoiminnalla pyritään konkreettisen ongelman lisäksi tuottamaan tietoa myös laajempaan keskusteluun. (Toikko & Rantanen 2009.)

Kehittämistyöni suunnittelu alkoi opinnäytetyön aiheen valinnalla. Valitsin opinnäytetyökseni toiminnallisen opinnäytetyön, jonka tuotos antaa itselleni sekä muille laulajille ohjeita käytännön työelämän tarpeisiin. Työn tuotoksen tarkoituksena on auttaa laulamattilaisia valmistautumaan eri koetilaisuuksiin sekä auttaa heitä muistamaan koe-esiintymisiin annettuja kappaleita, jotta esiintyminen menisi mahdollisimman hyvin vaikkakin tilanne saattaa olla stressaava. Stressitilanne saattaa vaikuttaa kappaleiden tekstien muistamiseen ja tulkinnan onnistumiseen negatiivisesti.

Tämän opinnäytetyön materiaalin tuotoksella haen keinoja valmistella draamallista laulutekstiä. Tässä työssä analysoin, mikä on tehokkain tapa valmistautua esitykseen, kun aikaa valmisteluun on vähän. Pohdin keinoja laulajan tekstien muistamisen sekä äänellisten efektien merkitystä onnistumisessa eri laulutilanteissa. Kokemukseni perusteella koe-esiintymisen rakenne riippuu paljolti siitä, mitä tulevassa roolissa tullaan tekemään. Mielestäni koe-esiintymisen tarkoituksena on mitata, kuinka hyvin henkilö sopisi teokseen tai rooliin, jota hän koe-esiintymisessä esittää. Joissakin tapauksissa koe-esiintyjät saavat ennalta valmisteltuja tehtäviä, jotka he esittävät raadin edessä. On myös tavallista, että esiintyjät saattavat esittää teokseen kuuluvan dialogin joko raadin avustajan tai toisen hakijan kanssa. Olen myös huomannut, että koe-esiintyjä voidaan pyytää tanssi-

maan, laulamaan tai esittämään muita erityistaitoja raadin toiveen mukaan. Kokemukseni mukaan tämän tarkoituksena on mitata koe-esiintyjän kykyä ottaa vastaan ohjausta, muuntautua ja esittää annettua roolia.

Olen kokenut haastavaksi valmistautua koe-esiintymiseen, jossa valmistautumisaika on varsin lyhyt ja kappaleet ovat entuudestaan tuntemattomia tai sellaisia, joita en ole aiemmin harjoitellut. Olen kokenut harjoitteluprosessin kuormittavaksi ja usein lyhyt valmistelu-aika aiheuttaa minulle epävarmuutta. Pelkään, että unohtelen sanoja ja ilmaisuni jää vaisuksi. Olen kokenut ilmaisun ja tulkinnan haastavaksi ja usein lyhyt valmistelu-aika on johtanut harjoittelussani siihen, että tankkaan melodiaa ja tekstiä ulkoa useilla toistoilla, mutta ilmaisun ja tulkinnan harjoittelu jää toissijaiseksi. Haluan tässä työssä tutkia muistia tukevia harjoitteita ja kehittää harjoitteluprosessiani tehokkaammaksi sekä vähentää harjoittelun kuormittavuutta selkeällä harjoitteluprosessilla. Tämän työn tarkoituksena on tuottaa ohjeita ja ehdotuksia toisille laulajille tulkintaan sekä tekstin muistamiseen. Auditoinnissa, eli koe-esiintymisessä, jännittäminen tuo epävarmuutta sekä levottomuutta, jotka helposti heijastuvat suoritukseen. Onkin merkittävää, miten esiintyjä pitää itsensä koossa jännityksen keskellä. Valmistautumisen aikana mielikuva-harjoittelu on tärkeää. Tilanteiden läpikäyminen saattaa antaa hakijalle varmuutta esiintymistilanteeseen. Tämän työn tavoitteena on tutkia, miten efektien harjoittelu mielikuvien avulla sekä mielikuvat muistamisen apuna ja valmistautumisen keinoina auttavat esiintyjää esiintymistilanteessa sekä helpottavat jännittämisen hallinnassa.

2.2 Kohderyhmät, aineiston hankinta sekä toteutusstrategia

Opinnäytetyön tuotokselta odotetaan käytettävyyttä kohderyhmässä sekä asiasisällön sopivuutta kohderyhmälle. Samalla työn tuotokselta toivotaan informatiivisuutta, selkeyttä sekä johdonmukaisuutta. Tuotoksen tulee puhutella kohderyhmää, jolloin kohderyhmä huomioi tutkimuksen tuotoksen paremmin. (Vikka & Airaksinen 2003, 53.) Kehittämistyön tuotos tehdään aina jollekin tai käytettäväksi. Sen tavoitteena on selkeyttää toimintaa. Tämän työn on tarkoitettu käytettäväksi näyttelijöille, musiikkiteatterin tekijöille, laulajille, kuorolaisille, laulopedagogeille sekä kaikille lauluharrastajille.

Aineistoa työhön hain internetistä, digilehdistä sekä kirjastojen tietokantojen avulla kirjoista ja tutkimuksista. Hakusanana oli muisti, muistin rakenne, musiikkiteatteri, mu-

siikkiproduktio, koe-esiintyminen ja kaikki niihin viittaavat sanat ja sanayhdistelmät sekä efektit, belting, cry ja muut englanninkieliset laulutekniikkaan liittyvät sanat.

Kehittämistoiminnan prosessi koostuu erilaisista vaiheista. Opinnäytetyöprosessi alkaa aiheen pohdinnalla. Mietin, mikä aihe olisi kiinnostava valitulla kohderyhmällä. Aiheen on oltava sellainen, joka auttaa sekä opinnäytetyöntekijää kasvamaan ammatillisesti ja sen tulee olla työelämälähtöinen (Vikka & Airaksinen 2004, 23). Strategiani toteutukselle on kolmiosainen. Ensimmäisessä vaiheessa opettelin kappaleiden nuottien avulla melodian. Melodiaa harjoittelin pianon ja äänitteiden avulla. Perehdyin kappaleiden taustoihin synopsisen (teoksen sisältötiivistelmä tai yleiskuvaus) avulla:

- kuka kappaleen on laulanut
- missä sitä on laulettu
- mitä on tapahtunut musikaalissa ennen tätä kappaletta ja mitä tapahtuu kappaleen jälkeen.

Perehtymällä kappaleen taustaan sain kuvan siitä, mitä roolihenkilö mahdollisesti haluaa kappaleella kertoa.

Toinen vaihe on työläin. Vaiheeseen liittyy laulukappaleiden harjoittamisen yhteydessä mielikuvien löytämistä sekä melodiassa lauluteknisesti haastavien paikkojen harjoittamista. Peruslaulutekniikka sekä laulutekniset efektit kulkevat tulkinnan kanssa käsi kädessä. Kuuntelin tässä vaiheessa eri laulajien versioita harjoiteltavasta kappaleesta, mikäli niitä löytyi. Tämän jälkeen aloin miettiä omaa tulkintaani.

Kolmannessa vaiheessa alkoi kappaleiden ulkoa opettelu, jossa muistin tukimenetelmien käyttämisellä on suuri merkitys. Kolmannessa vaiheessa olisi hyvä antaa tilaa hetkessä tapahtuvalle ekspressiiviselle tulkinnalle tekstin ja ohjeellisen tulkinnan ollessa jo hyvin hallussa.

3 Valmistautuminen draamalliseen laulutekstin esittämiseen koe-esiintymisessä

3.1 Tekstin analysointi tulkinnan apuna

Gillyanne Kayes (englantilainen kirjailija, tutkija, opettaja sekä lauluääniekspertti) listaa viisi kohtaa, joita laulajan tulisi huomioida valmistellessaan draamallista laulutekstiä. Nämä huomioitavat asiat kokonaiskuvan ymmärtämisen helpottamista varten ovat:

- merkityksen, sanojen ja kontekstin sekä musiikkityylin ja kappalerakenteen analysointi
- tekstin lausumista auttava foneettisen käännöksen tekeminen kappaleesta
- vokaalisen karaktäärin valinta sekä laulukartan teko, johon merkitään ajatusten ja tunteiden sekä äänellisten efektien vaihdokset. (Kayes 2005, 175.)

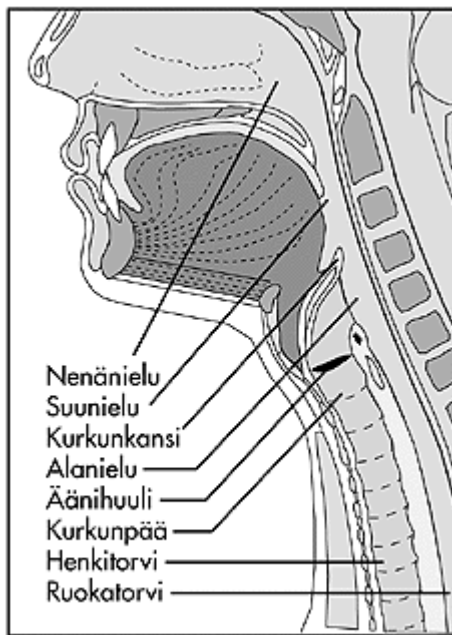
Kayesin (2005, 176) mukaan hyvän perusanalyysin voi tehdä viiden kysymyksen -menetelmällä (englanniksi The 5 W's). Perusanalyysikysymykset ovat:

- kuka (Kuka olet?)
- miksi (Miksi laulat tämän laulun?)
- mitä (Mitä haluat kappaleella sanoa? Mitä roolihahmo haluaa sanoa?)
- missä (Missä olet kun laulat?)
- koska (Koska laulat kappaleen? Mitä tapahtui ennen kappaletta ja mitä tapahtuu kappaleen jälkeen?).

Näyttämömusiikin kappale on hyvä käydä läpi viiden kysymyksen menetelmällä unohtamatta teoksen kokonaisuutta. Tekstianalyysiin voi myös tuoda omaa persoonallista näkökulmaa. Voi luoda myös oman tarinan. (Kayes 2005, 176.) Perusanalyysin tekeminen auttaa kappaleen tulkinnan syventämisessä.

3.2 Äänelliset efektit laulukappaleen tulkinnassa

Äänelliset efektit muodostetaan kehon lihaksien avulla ääntöväylässä sekä suu- ja nenäontelossa. Efekteillä on eri nimityksiä eri koulukunnissa. Tässä työssä käytän Tampereen ammattikorkeakoulun musiikkiteatterilinjan tutkintovaatimuksissa käytettäviä termejä ilmaisullisista efekteistä.

KUVA 1. Ihmisen äänelimistö (Peda.net)

Ääni syntyy, kun uloshengitysilma kulkee äänihuulten välistä, jolloin äänihuulet alkavat värähdellä. Hidas värähtely tuottaa matalan äänen ja nopea värähtely tuottaa korkean äänen. Ääni resonoi ihmiskehon onteloissa ja vahvistuu. (Peda.net)

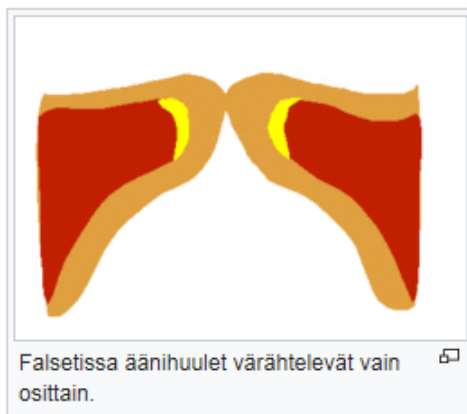
Laulajan ääni-instrumentti on näkymättömissä, joten sitä ei voi samalla lailla ohjailla ja tarkkailla ulkopuolelta, kuten esimerkiksi sormia soittimen koskettimistolla tai kielillä. Äänihuulia ja kurkunpään rustojen liikkeitä ohjaavien pienten lihasten toiminta perustuu selkäydinreflekseihin, joiden laukaisijana toimivat kehon muiden, tahdonalaisten lihasten toiminta. (Laukkanen & Leino 1999, 4.) Ääni-instrumentin soittamiseen tarvitaan ennen kaikkea hengitysilman sekä niiden ohella myös kehon muiden lihasten hallittua ja tarkoituksenmukaista yhteistoimintaa. Yhteistoiminnan heijastusvaikutuksena kurkunpään ääntöelimillä saadaan aikaan toivottu soiva tulos.

Kayes kutsuu kirjassaan efektejä amerikkalaisen äänitutkijan Jo Estillin teorian mukaisesti äänilaaduksiksi. Äänilaatuja voi käyttää yksittäin tai niitä voi sekoittaa keskenään saadakseen lauluun haluamansa sävyn tai voimakkuuden. (Kayes 2005, 153.) Äänilaatuja ovat puhe, falsetto, nasaali- ja oraalitwang, belttaus, ooppera ja sob. (Kayes 2005, 153.) Äänilaatujen sävyllisiä eroja voi kuunnella ja vertailla Estill Voice Internationalin (2010) internetsivuilla.

Puhelaadulla tarkoitetaan laulamista puheenomaisesti. Se on luonnollinen tapa tuottaa ääntä. (Kayes 2005, 154.) Äänihuulten välinen värähtely tulisi olla puhelaadussa nor-

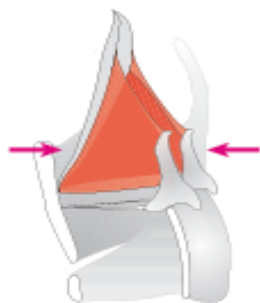
maalia (Estill 2005, 44), jolloin äänihuulikudoksen kolmesta kerroksesta värähtelee vain limakalvo (Koistinen 2003, 50). Laulamisen tulee puhelaadussa tuntua rintarekisterialueella vaivattomalle. Puhelaadun ominaisuuksiin ei kuulu vibrato, mutta vibraton saa aikaiseksi lisäämällä puhelaatuun itkun tuntua (englanniksi Cry), jolloin kilpirusto kallistuu eteenpäin. Twangin lisääminen puhelaatuun auttaa nostamaan kurkunpäättä, minkä seurauksena äänen voimakkuus säilyy siirryttäessä korkeampaan rekisteriin. Puhe-, twang-, ja crylaatuja käytetään yhdistettynä dramaattisissa musikaaliballadeissa. (Kayes 2005, 165.) Puhelaatua käytetään nykyään paljon populaarimusiikissa. Musikaaleissa puhelaadulla siirrytään helposti puhumisesta lauluun ilman suurta eroa näiden vaihdoskohdassa.

Falsettoa käytetään ilmaisemaan haavoittuvaisuutta. Falsetto toimii parhaiten keski- ja päärekisterin vaihdoskohdassa eli äänelle korkeammissa sävelissä. (Kayes 2005, 154.) Falseton käyttö on miehillä ja naisilla luonnollista ylärekistereissä. Falsetolla voi ilmaista lapsenomaista viattomuutta. Naiset puhuvat falsetolla useammin kuin miehet. Hyviä esimerkkejä on Eleanor Roosevelt tai Marilyn Monroe. Vaihdettaessa falsetosta puhelaatuun, saattaa ääni breikata jodlauksen omaisesti. (Estill 2005, 21.) Tätä äänen breikkausta käytetään paljon populaarimusiikissa ja efektiä kutsutaan äänelliseksi flipiksi. Esimerkiksi The Cranberries yhtyeen laulaja Dolores O’Riordan käyttää hitillä *Zombie* paljon äänellisiä flippejä.

KUVA 2. Puheäänien (modaalirekisteri) ja falsetin muodostuminen äänihuulissa (wikipedia.fi)

Twang-laadussa keskeisin lihastyö tapahtuu kun aryepiglottinen sulkijalihas kaventuu. Tällöin ääni muuttuu teräväksi ja voimakkaaksi ilman tarvetta lisätä ilmanpainetta. Ääntöväylä on kapea, koska kurkunpään ja kielen asento on korkea. Twang on nasaali, jos kitapurje on normaaliasennossa. Oraalitwang muodostetaan sulkemalla nenäportti nostamalla kitapurjetta. Twang-laadun käyttö on yleistä varsinkin amerikkalaisessa countrymusiikissa ja Gospelissa ja sitä käytetään paljon myös karaktäärisissä musiikkiteatterin rooleissa. (Estill 2005, 41–42, 47.)

KUVA 3. Twangin muodostuminen (Complete Vocal Institute 2017)

Belttämisessä yhdistellään puhelaatua ja twangia. Tällöin kurkunpää on korkealla ja rengasrusto on kallistunut. (Estill 2005, 66.) Ilman puskemista tulisi välttää, sillä äänihuulet ovat yhdessä pidemmän aikaa ilmanpaineen ollessa korkeampi. Belttäamalla voi ilmaista korostettuja tunteita, kuten iloa, vihaa ja turhautumista. Musiikkityyli voi myös määrittää belttauksen käyttämistä kuten rock- ja gospel-pohjaisissa musikaaleissa. (Kayes 2005, 156–158.)

Oopperalaaadussa yhdistyy myös puhelaatu ja twang, mutta belttämiseen verrattuna kurkunpää on matalalla ja kilpirusto on kallistunut. Itkun tuntu eli cry on musiikkiteatterissa käytetyn legitin perusta. Legit on lähellä oopperalaaatua kurkunpäähän ollessa kuitenkin korkeammalla. Legitissä äänen väri on puheenomaisempi. (Kayes 2005, 158.) Oopperalaaatuun voi yhdistää myös soblaatua, jolloin kurkunpää on crylaadusta poiketen matalalla. Sob kuuluu varsinkin klassisen laulajan pianissimossa, mutta sitä käyttää myös osa jazz- ja blueslaulajista. (Turunen & Annola 2016, 18.)

Oopperalaulaja Ritva Eerolan (2009) mukaan äänihuulten tai taskuhuulten toimintatapaa muuttamalla voi myös saada aikaan erilaisia muita efektejä. Esimerkiksi ääni saadaan huokoiseksi vähentämällä äänihuulten aktiviteettia, jolloin ilmavirta pääsee vuotamaan vapaammin äänihuulten välistä. Muita äänihuulien ja taskuhuulien toimintatavan muutoksen vuoksi syntyviä efektejä ovat käheys, erilaiset vibratot (vasara- ja kurkkuvibrato), narahdukset, taskuhuuliääni (murina), melismaattiset juoksutukset, kirkumiset sekä nyyhkytykset. Kallistamalla kurkunkanta mahdollisimman lähelle kannurustoja laulaja voi saada ääneen särön. (Eerola 2009.)

3.3 Tekstin muistaminen tulkinnassa

Laulun tekstin oppimiseen sekä tulkintaan tarvitaan laulun tarinan sisäistämistä. Ilman sisäistämistä kappaleiden muistaminen on haasteellista ja tulkinta jää pinnalliseksi. Tässä kappaleessa keskitymme muistin rakenteeseen ja toimintaan. Käyn läpi myös tunnereaktioiden ja mielikuvien vaikutusta tekstin muistamiseen.

3.3.1 Muistin rakenne ja toiminta

Tarkkaavaisuutemme kohdistuu eri asioihin. Hahmotamme ympäristöämme sekä muistamme opittua eri tavoin. Opimme kaikki eri tavoin ja siksi meidän tulee käyttää kullekin sopivaa oppimistapaa. Opimme eri tyyleillä eri aikoina elämässämme.

Muistaminen tekee oppimisen mahdolliseksi. Lyhytkestoisella muistilla tarkoitetaan muistivarastoa, jossa muistettava asia säilytetään vain hetkellisesti. Asioiden aktiivista käsittelyä lyhytkestoisessa muistissa kutsutaan työmuistiksi. Jos asia on tarkoitus muistaa vielä viikon kuluttua oppimistilanteesta, tallentuu se pitkäkestoiseen muistiin. Oppimisen yhteydessä asioita painetaan mieleen ja säilytetään pitkäkestoisessa muistissa. Opittuamme asian, voimme palauttaa sen käyttöön pitkäkestoisesta muistista lyhytkestoiseen tai työmuistiin. Kun hermosolut verkostoituvat uusilla tavoilla ja aivoissa tapahtuu sitä kautta pysyviä muutoksia, syntyy muistijälki. Muistaminen ja oppiminen ovat siis hermoston uudelleen järjestäytymistä. (Rajavaara, 2016.)

Muisti luokitellaan aistimuistiin, työmuistiin ja säiliömuistiin. Aistimuisti tuo tietoa aivoihin eri aistimuksista. Tarkkaavaisuuden kohdistuessa asiaan tai aistimukseen, siirtyy tieto työmuistin käsiteltäväksi. Työmuisti prosessoi mielessä sillä hetkellä olevia asioita, jolloin säiliömuistista voi palauttaa työmuistin käsittelemään asiaan liittyvää tietoa ja kokemuksia. Säiliömuisti jaetaan vielä tietomuistiin, tapahtumamuistiin ja taitomuistiin. (Muistiliitto; Muistiopas, 2014, 4.)

Oppimistyyli on tapa, jolla oppilas käyttää henkistä kapasiteettiaan. Oppimistyyli kertoo siitä, miten yksilö prosessoi informaatiota. Prosessointitapa voi vaihdella eri tilanteiden mukaan. Oppimistyyliä voidaan jakaa neljän eri tyyppin oppimistyyliin psykomotorisella tasolla. Nämä tyylit ovat visuaalis-verbaalinen tyyli, visuaalis-nonverbaalinen tyyli, auditiivisverbaalinen tyyli ja kosketus-lihasaistimus-tyyli. (Tuomola & Maijanen. 1999.)

Visuaalis-verbaalinen tyyli on ihmisille, jotka oppivat parhaiten visuaalisen luettavan informaation avulla. Muistiinpanojen tekeminen on luonnollista visuaalis-verbaalisen oppimistyylin omaavalle ihmiselle. (Tuomola & Maijanen 1999.)

Visuaalisesti ja kuvallisessa muodossa esitetty informaatio sopii parhaiten visuaalis-nonverbaalisen tyylin omaaville ihmisille. Kartat, kaaviot, filmit ja videot sopivat luok-

kahuoneessa ja informaatiota he etsivät kirjoista, joissa tieto on esitetty erilaisin kaavioin ja kuvin. Pyrkimys on visuaalis-nonverbaalisen oppimistyylin omaavilla visualisoida mielessään kaikesta kuva oppiakseen. (Tuomola & Maijanen 1999.)

Informaation esittäminen ääneen sopii parhaiten auditiivis-verbaalisen tyylin omaavalle ihmiselle. Tietoa he hankkivat ääninauhoista ja kuuntelemalla luokkahuoneissa sekä osallistumalla keskusteluun. He voivat kuulla mielessään heille esitettyä informaatiota ja oppiminen saattaa tapahtua toistelemalla opittavaa asiaa ääneen. Auditiivis-verbaalinen oppija on aktiivinen keskustelija ja kuuntelija. (Tuomola & Maijanen 1999.)

Kosketus-lihasaistimus tyylin omaava ihminen oppii parhaiten kun hän saa tehdä käsillään asioita eli olla fyysisesti aktiivinen (Tuomola & Maijanen 1999). Marckwort & Marckwort (1992) kuvaa kosketus-lihasaistimus tyylin omaavaa ihmistä kinesteettisen tyylin oppijaksi. Hän osallistuu aktiivisesti, tekee ja kokeilee itse. Vastaanottajana kinesteettiselle tyyppille ei ole tärkeää asioiden järjestys. Tärkeää on, että hän kokee vaihtelua, ympäristö on miellyttävä, ihmiset ovat mukavia ja osallistuminen on mahdollista. (Marckwort & Marckwort 1992, 55-63.)

3.3.2 Laulajan muistin rakentuminen

Oopperalaulaja Monica Groop (2014) on määrittänyt oman muistinsa rakentumista osatekijöillä, jotka punoutuvat toisiinsa. Kukin osa-alue tukee toinen toisiaan antaen vihjeitä kappaleen tulkintaan sekä muistamiseen. Merkittävimpänä hän kokee melodian sekä juonen merkityksen muistamisessaan. Edellä mainittuja seuraa tunnereaktiot, liikemuisti, kuulomuisti, kielellinen työmuisti, kikat ja näkömuisti. Näiden osatekijöiden merkitys on kuitenkin jokaiselle laulajalle ominainen ja merkitykset voivat vaihdella paljonkin eri laulajilla. (Lindsberg & Groop 2014.)

Uuden kappaleen oppimisen strategia muistin hierarkiassa on monilla muusikoilla tietynlainen. Huomio kiinnittyy ensin perusasioihin, kuten melodiaan, artikulaatioon, rytmiin, hengitykseen ja äänen laatuun. Perusasioita opetellessa moni laulaja käyttää imitointi- ja kuulomuuksia. Jotkut laulajat nauhoittavat itseään ja kuuntelevat nauhoituksia. Myös levyjä kuuntelemalla voi oppia vieraskielisen vokaalitekniikan. Laulajilla onkin

monissa tutkimuksissa havaittu olevan poikkeukselliseksi kehittynyt kielellinen työmuisti. Perustyön jälkeen valitaan tulkinnalliset seikat muusikon ollen valmis siirtymään ekspressiiviselle tasolle, jolloin keskitytään välittämään yleisölle tunteita ja kerrotaan tarinaa heittäytymällä. Tulkintaan otetaan huomioon esimerkiksi dynaamiset nyanssit, tekstianalyysi ja tempo. (Lindsberg & Groop 2014.)

Näyttämöliikehdintä sekä ylipäänsä etukäteen sovittu tai päätetty liike saattaa helpottaa muistamista. Laulettu fraasi voidaan yhdistää johonkin liikkeeseen tai paikkaan näyttämöllä. Hengitysrytmillä on myös vaikutus muistamiseen. Hengitysrytmin avulla tekstiä pystyy jäsentelemään ja pilkkomaan fraaseiksi. Laulajan keho oppii muistamaan automaattisesti, mitä asentoja, ponnistuksia ja liikkeitä äänen tuottamiseen tulee hengityksen aikana tehdä (Lindsberg & Groop 2014.)

3.3.3 Tunnereaktioiden vaikutus muistiin

Analysoimalla ja ymmärtämällä tekstin sisällön syntyy yhteys tunnereaktioihin ja oma-kohtaisiin elämyksiin. Omia ja roolihenkilön tunteita voi hyödyntää tulkinnan luomisessa. Efektit eli sävyt auttavat ilmaisemaan tunteita, sillä melodia voi olla haastava laulaa teknisesti tietyllä tunnereaktiolla. Efektien opettelu vaatii harjoittelua ja liikemuistia, ettei laulaja vahingoita ääntään. Laulu- ja puheäänien tuottamiseen osallistuu yli sata lihasta ja laulajat joutuvat harjoittelemaan useita vuosia ennen kuin ääntämiselimistö mukautuu ja kinesteettinen eli liikemuistikuva melodian ja rytmin vaihtelusta kehittyy useiden toistojen avulla (Lindsberg & Groop 2014).

3.3.4 Mielikuvat muistamisen tukena

Sanakirjan mukaan mielikuva on:

- sisäinen kuva jostakin
- kuvitelma
- psyykkinen kuva tai sisältö, joka liittyy havaintoihin tai kokemuksiin muttei suoraan ärsykkeisiin, esimerkiksi musiikin herättämät mielteet. (Suomisanakirja, 2017.)

Mitä erikoisempia mielle yhtymiä luo mielikuvista, sitä helpompi on muistaa (Muistiliitto; Muistiopas, 2017, 6). Laulun teksti on helpompi muistaa mieltämällä teksti tarinan kautta. Omat mielikuvat kuten värit ja kuvat auttavat jäsentämään tekstiä. Sisältö pilkotaan pienempiin osiin ja niin sanottuun ajatuskarttaan, jolloin on helppo hahmottaa kokonaisuuden seuraavia osia. Jotkin laulajat kirjoittavat laulun tekstin paperille, jolloin teksti piirtyy liike- ja näkömuistiin. (Lindsberg & Groop 2014.)

Mielikuvien muodostuminen ja kerrostuminen on ilmiö, joka perustuu ihmisen ymmärrykseen ja oppimiskykyyn. Kaikki oppiminen on mielikuvaoppimista, koska ulkoiset havainnot muuntuvat ensin tietoisuudessa mielikuvavirtauksiksi, jotka edelleen yhtyvät ja kiinnittyvät muistin aiempiin sisäisiin mielikuvavirtauksiin. Lindhin vuonna 1983 lanseeraama mielikuvaoppimisen käsite viittaa varsinaisesti suggestiopohjaiseen menetelmään. Siinä oppimista pyritään edistämään alitajunnan energiaa vapauttamalla. Hänen mukaansa tietoisuuden ja muistin toiminnot vastaavat kognitiivisen oppimiskäsityksen mukaisia prosesseja, joissa oppiminen ymmärretään skeemojen eli vakiintuneiden mielteiden muodostumisena ja muokkautumisena (assimilaatio ja akkommodaatio). Prosessissa korostuu oppijan oma aktiivisuus uuden oppimisessa. (Lindh 1998, 11.)

Laajasti käsitettynä mielikuvat ovat siis keskeinen elementti kaikessa oppimisessa. Oppiminen helpottuu yllättävien ja tavanmukaisesta yhteydestään irrotettujen mielikuvien avulla. Mielikuvat ovat apuna jonkin fysiologisen lauluteknisen asian tai abstraktin tulkinnallisen ajatuksen ymmärrettäväksi tekemisessä. Mielikuvat voivat olla yllättäviä tai vertauskuvallisella tavalla uuteen asiayhteyteen sijoitettuja. Mielikuvaoppimiseen musiikin opetuksessa on sivuttu viime vuosina lukuisissa instrumentti- ja laulunopetuksen musiikkipedagogisissa opinnäytetöissä (esimerkiksi Viljamaa 2009, Piippo 2011, Pakkanen 2013, Pesonen 2013, Kaukola 2013). ”Mielikuvien tehokkuus perustuu siihen, että ne voidaan kytkeä henkilökohtaiseen kokemusmaailmaan, jolloin niiden käyttö soitonopetuksessa lisää elämyksellisyyttä, syventää oppimista sekä opitun asian ymmärtämistä” (Piippo 2011, 24).

4 Kokeellinen tutkimus koe-esiintymiseen valmistautumisesta sekä oma valmistautuminen koe-esitykseen

Tässä kappaleessa käyn läpi kuvitteellista koe-esiintymistilannetta. Kerron, miten olen tähän asti valmistautunut koe-esiintymiseen. Perehdyn, miten efektien käyttö sekä mielikuvaharjoitteet vaikuttavat oppimismenoon ja muistamiseen sekä tulkinnan syventämiseen, jotta onnistuisin paremmin koe-esiintymisissä.

4.1 Ennen koe-esiintymistä

Koe-esiintymistilanteet ovat hyvin erilaisia riippuen tulevasta produktiosta. Minulla on myös omaa kokemusta musikaalien koe-esiintymisistä, joten käyn läpi koe-esiintymisten rakennetta sekä omaan että yleisesti tiedettyyn kokemukseen perustuen.

Matka kohti koe-esiintymistä alkaa yleensä hakemuksella. Jos esiintyjällä on kokemusta teatterin lavoilta, saattaa ohjaaja kutsua hänet suoraan produktioon. Koe-esiintymisiä varten olen tehnyt ansioluettelon (CV – Curriculum Vitae). Ansioluettelossani käy ilmi koulutukseni sekä työkokemukseni eli musiikkiteatteriproduktiot, joissa olen työskennellyt. Työkokemuksen, mikä ei liity teatteriin, olen jättänyt ansioluettelostani pois. Kirjatessa työkokemusta ansioluetteloon, on siihen hyvä löytyä teoksen nimi, vuosi, milloin teos on esitetty sekä tuottajataho esimerkiksi teatteri ja ohjaajan nimi. Hakemuksesta on hyvä löytyä tuore kuva, sillä tämä auttaa ohjaajaa, kapellimestaria ja koreografia muistamaan henkilöt, jotka he kokevat sopiviksi tulevaan musiikkiteatteriproduktioon. Alalla yleistyvää ns. ”showreeliä” eli visuaalista ansioluetteloa (vapaamuotoinen kuva-, ääni sekä videokokoelma), on myös hyvä käyttää hakiessa koe-esitykseen (otettava huomioon tekijänoikeuskysymykset, kun annetaan äänitteitä muiden käyttöön).

Koe-esiintymiseen kutsutaan hakemuksen perusteella. Yleensä kutsusta löytyy koe-esiintymistilanteessa esitettävä laulukappale tai kappaleet ja muut valmisteltavat tehtävät. Laulukappale voi olla ennalta määritelty ja suoraan tulevasta musiikkiteatteriproduktiosta. Usein hakijaa voidaan myös pyytää valmistelemaan vapaavalintainen laulukappale. Olen huomannut, että kutsussa voidaan hakijaa pyytää esittämään kappale jostain musiikkiteatterin tyylilajista tai jonkin säveltäjän tuotannosta. Ennakkotehtävät il-

moitetaan keskimäärin kaksi viikkoa ennen koe-esiintymistilannetta, mutta joskus voi aikaa valmistautumiseen olla vähemmänkin. Musiikkiteatteriproduktion nimi saatetaan ilmoittaa jo hakuilmoituksessa. Mielestäni, mikäli pyydetään valmistelemaan vapaavälinäinen kappale ennalta ilmoitettuun musikaaliin, kannattaa pohtia esittääkö kappaleen kyseisestä musikaalista vai saman genren musikaalista. Kokemuksesta tiedän, että useat hakijat saattavat esittää tällöin samoja kappaleita, joten on hyvä pohtia jäisikö paremmin kuulijoiden mieleen esittämällä kappale jostain toisesta samantyylisestä musikaalista.

Olen huomannut, että musiikkiteatteriproduktion koe-esiintymisessä halutaan usein lauluidon lisäksi nähdä hakijan näyttelijäntyö- ja ilmaisutaito sekä tanssitaito. Kohdallani näyttelijäntyötä ja ilmaisutaitoa on mitattu koe-esiintymisessä laulukappaleen sisällä ja ohjaaja on pyytänyt minua esittämään kappale etukäteen valitulla tunnetilalla tai mielikuvalla jostain tapahtumasta. Tämän vuoksi on tärkeää kokeilla erilaisia tapoja tulkita kappale, vaikka osa tulkinnallisista ideoista voisi tuntua kappaleeseen sopimattomilta. Näyttelijäntyötä voidaan mitata myös erillisellä dialogi- tai monologitehtävällä. Tanssitaitoani on arvioitu koreografialla, minkä tulevan musiikkiteatteriproduktion koreografi on valmistellut hakutilaisuutta varten. Hakijaa on voitu pyytää valmistelemaan myös esimerkiksi tanssisoolo. Hakijaa voidaan pyytää valmistelemaan kokonaisuus, mikä yhdistelee liikettä ja tanssia, tekstiä sekä laulua.

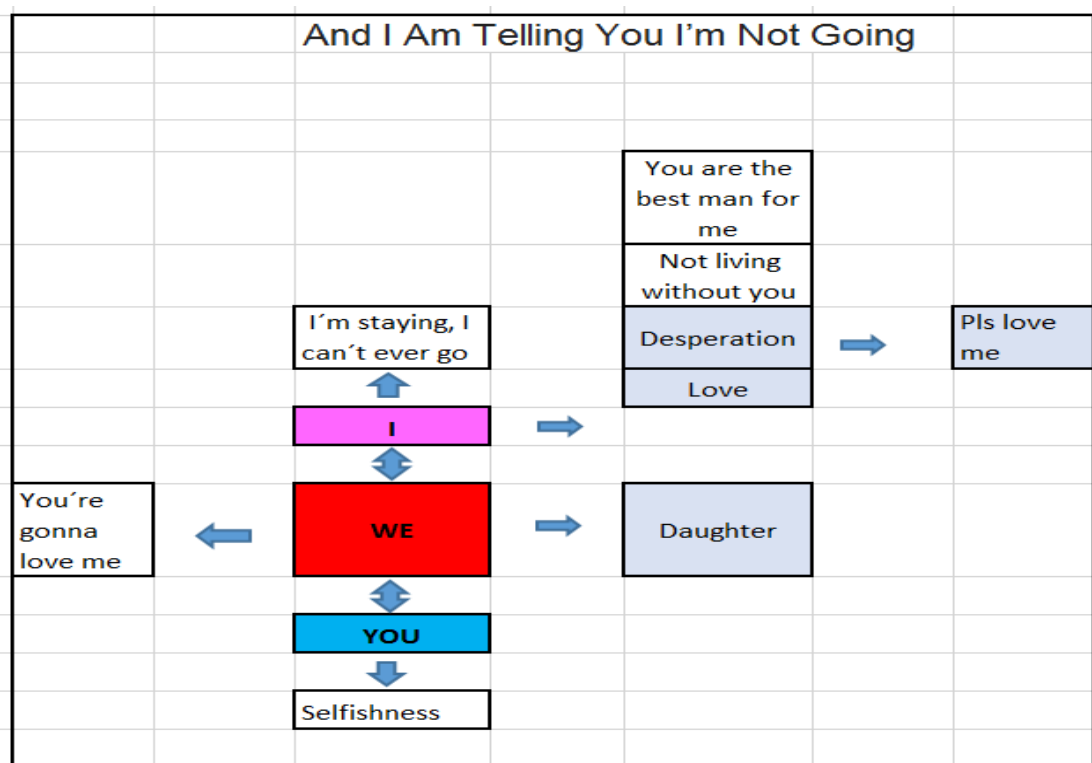
4.2 Kappaleiden valinta

Halusin luoda mahdollisimman todenmukaisen koe-esiintymistilanteen, joten kysyin esitettävät kappaleet laulunopettajaltani. Halusin valmistella kaksi kappaletta viikossa. Sain työstettäväksi Henry Kriegerin säveltämän ja Tom Eyenin sanoittaman kappaleen *And I Am Telling You* musikaalista *Dream Girls* sekä Bertold Brechtin runoon perustuvan ja Jarmo Savolaisen säveltämän *Revyytytön mietteitä riisuutuessaan*. Kappaleet ovat mielestäni hyvin erilaisia ja haastavia niin tulkinnallisesti kuin lauluteknisesti.

4.3 Kokeellisen tutkimuksen suunnitelma

Olin etukäteen päättänyt harjoitteluprosessin vaiheet ja päiväkohtaisen harjoitteluohjelman. Harjoitteluohjelma auttoi poistamaan harjoittelun kuormittavuutta ja tuki tehokasta oppimista. Harjoitteluohjelma löytyy liitteestä 1.

Ensiksi minun täytyi havainnollistaa omaa oppimisprosessiani ja sitä, mikä on minulle tehokkain tapa oppia laulun tekstit, valitsemani liikekieli ja tulkinnan tarina ulkoa. Olen harjoitellut laulutekstejä ulkoa auditiivis-verbaalisella tyylillä eli laulamalla ja toistamalla ääneen laulun tekstiä sekä kuunnellut äänitteitä laulukappaleesta useita kertoja peräkkäin. Kuitenkin olen kokenut oppimiseni tehokkaaksi tekemällä muistiinpanoja ja erilaisia kaavioita oppimani jäsentämisen helpottamiseksi. Kirjoitin tekstit ulos nuoteista tietokoneella, sillä koen hallitsevaksi oppimistyyliksi itselläni visuaalisen eli näkemällä ja tekemällä muistiinpanoja sekä kaavioita. Esimerkiksi alla olevan kaavion avulla opettelin toisen valitsemani laulukappaleen tekstin sekä yhdistämään niihin tekstiin liittyviä tunteita.

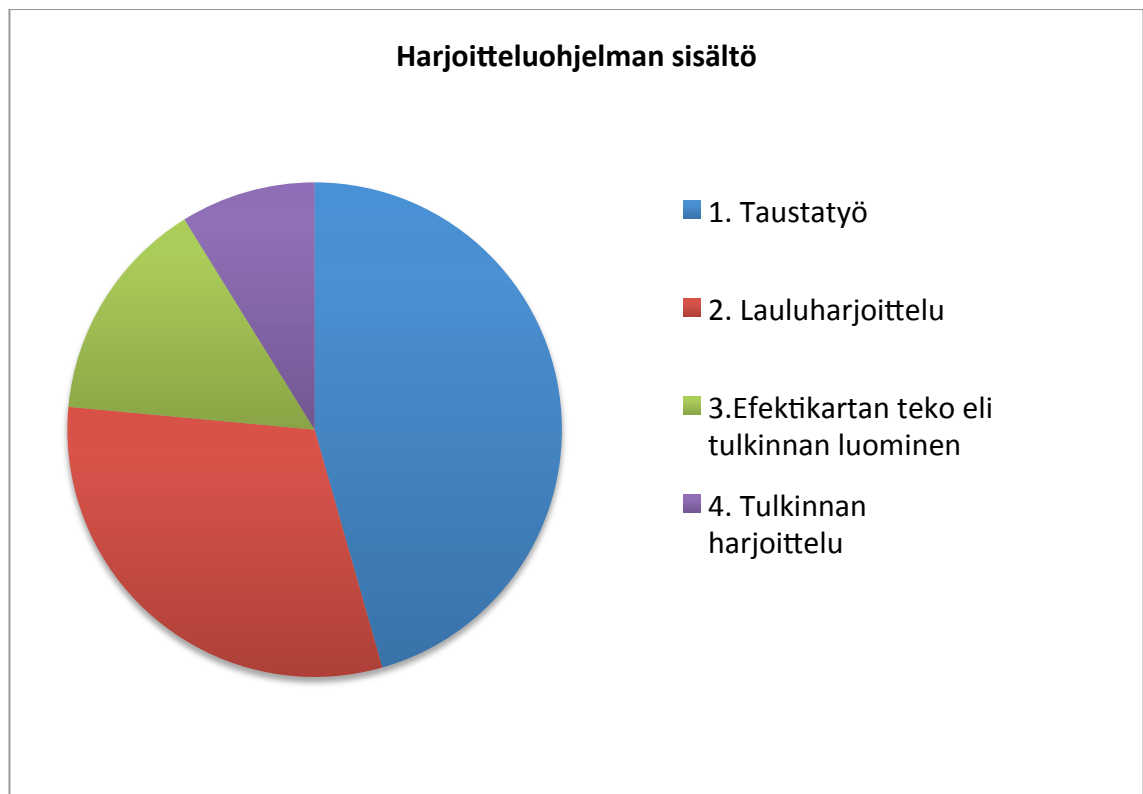

KUVA 4. Kaavio laulun sanoituksen oppimista varten sekä ja tunteiden yhdistämistä tekstiin

5 Harjoitteluohjelman luonti ja sen mukaan harjoittelu

5.1 Melodian harjoittelu

Minulla oli harjoiteltavana viikossa kaksi kappaletta, joten jaoin lauluharjoittelukerrat päivässä kolmeen 10 minuutin osaan. Luluharjoittelukertaan kuului myös melodian harjoittelu. Taustatyö on kuitenkin isoin osa harjoittelua, kun aikaa harjoitteluun on vähän. Lukemisen helpottamiseksi annan kappaleille numerot eli *Revytytön mietteitä riisuutuessaan* on kappale numero 1 ja *And I am telling you* on kappale numero 2. Kappale 1 on minulle täysin tuntematon eikä äänitallenteita löytynyt, joten jouduin lauluharjoittelun alussa käyttämään melodian harjoitteluun pianon kanssa enemmän aikaa. Kappale 2 oli minulle jo entuudestaan tuttu, joten pystyin suoraan siirtymään harjoittelussa kolmannen päivän ohjelmaan. Minulle jäi mahdollisuus aloittaa kappaleen harjoittelu kolmantena päivänä tai aloittaa harjoittelun ensimmäisenä päivänä kolmannen päivän harjoitteluohjelmalla. Päätin keskittää kahden ensimmäisen päivän lauluharjoittelun Kappaleen 1 melodian harjoitteluun. Kappaleesta 2 tein taustatyötä kahden ensimmäisen harjoittelupäivän aikana enkä laulanut tekstiä läpi.

KUVIO 1. Harjoitteluohjelman sisältö.

5.2 Taustatyö

5.2.1 Tekstin analysointi

Luin laulun tekstin läpi useita kertoja ja mietin, mitä ajatuksia minussa heräsi. Mietin, mitä tekstin kirjoittaja ja säveltäjä ovat halunneet tekstillä ja musiikilla sanoa. Mietin myös mitä haluan painottaa tekstin sanomassa, onko tekstissä merkittäviä käännteitä tai ristiriitoja. Mietin, mikä muuttuu tarinan aikana ja mikä on tekstin yleistunnelma (ilo, suru, onni, kaipaus, viha). Yleistunnelma laulussa numero 1 mielestäni on tympääntyneisyys elämän realiteettien ja odotuksien välillä. Laulukappale numero 2:n yleistunnelmana on petetty olo, särkynyt sydän ja tietynlaista päättäväisyyttä. Kehittelen kehystarinan kappaleelle - mitä on tapahtunut ennen laulun alkua ja mitä tapahtuu sen jälkeen. Kappaleen numero 1 kehystarinanani on oma kokemus siitä, miltä tuntuu, kun olen johonkin asiaan erittäin tympääntynyt ja alan ajatella samanaikaisesti kaikkea muuta. Kappaleen numero 2 teksti kertoo rakkaudesta, pettymyksestä sekä epäreilusta kohtelusta, jolloin yleistunnelmana on samanaikaisesti rakkaus ja viha sekä epätoivo ja toivo.

5.2.2 Tulkinnan rakentaminen mielikuvaharjoitteiden avulla

Esiintyjä toimii välittäjänä yleisölle säveltäjän ja sanoittajan tarkoituksen sekä oman tulkinnan avulla. Tulkinta ilmaisussa on herkkää ja hienovaraista. Heittäytyessään tunteeseen tiedostamalla itsensä ja hallitsemalla sen, pystyy muistamaan tunteen tarvittaessa uudelleen. Tunteet valmistavat kehoa toimimaan.

Rakennan tulkintaa miettimällä, miten voin esittäjänä välittää yleisölle oman käsitykseni tekstin ja musiikin tapahtumista. Tulkinnan avuksi mietin, kenelle kuvitteelliselle hahmolle laulan. Tunnen tekstin tunteet itsessäni, kerron tarinaa, liioittelen tulkintaa ja yritän saada yleisön mukaani kerrontaan.

Rakennan tulkintaa rakentamisessa käyttämällä laulun tekstin analysoinnissa syntyneitä havaintoja tunnelmasta. Tekstin melodia ohjaa myös efektien käyttöön ja laulutekniset seikat vaikuttavat tulkintaani.

5.2.3 Efektit ja mielikuvat koe-esiintymisen onnistumisen apuna

Mielikuvien käytön äänen harjoittamisessa koin hyödylliseksi. Monien äänentuottoon osallistuvien lihasten hallinta on tiedostamatonta, joten sain harjoitteiden ja mielikuvien avulla kuvitteellisen kontaktin sekä hallinnan äänen tuottoon tarvittaviin lihaksiin. Efektit koin helpoksi liittää tunnetiloihin, joita olin tulkintaani valinnut. Valitsin kappaleisiin 3–4 efektiä, jotka koin tärkeiksi kappaleen tulkinnan kannalta. Toki liitän jo luonnostaan eri efektejä toisiinsa ja harvoin käytän puhtaasti vain yhtä efektiä. Valitsin tunne- ja efektikarttaan mielestäni hallitsevat efektit ja jätin tilaa ekspressiivisen tason tulkinnalle yhdistellä eri efektejä. Merkitsin efektit väreillä, jotta muistaisin paremmin hallitsevan tunnetilan. Tämän vuoksi ei ole hyödyllistä värittää kaikkia eri sanoille vaihtuvia kurkunpään lihasten toimintatapojen muutoksista aiheutuvia efektejä. Tällöin kartasta tulisi värien sekamelska eikä se helpottaisi muistia. Valitsemani efektit löytyvät liitteestä 2 ja 3.

Tunnetilojen muutoksia voi kuvata myös pelkkä efekti tai niiden yhdistelmät, joita käytän ilmaisun tukena. Pyrin tekemään yksinkertaisen tunnetilakartan tekstiin värejä hyödyntämällä löytääkseni kappaleeseen mielenkiintoisen pohjan omalle tulkinnalleni. Värit auttoivat minua muistamaan hallitsevan tunnetilan efektin avulla. Efektit on väritetty tekstiin eri väreillä, jotka yhdistetään yleisesti sekä kulttuurillisesti eri tunnetiloihin. Yhdistelen ekspressiivisellä tasolla eri efektejä toisiinsa, vaikka olisinkin valinnut tekstiin esimerkiksi kokonaisen osan kohdalle vain yhden efektin. Valitsin siis korkeintaan neljä efektiä yhteen laulukappaleeseen, jotta värien avulla olisi helppo muistaa hallitseva efekti ja sen kautta haluamani tunnetila tai tunteet. Laatikoin tekstiin draaman kaaren vaiheita. Näitä vaiheita ovat esimerkiksi alku, kehittely, kohokohta ja loppu. Yhden laatikon sisälle mahtuu eri tunnetiloja ja lauluteknisiä efektejä ilmaisemaan niitä.

Koska ensimmäisen kappaleen yleistunnelma on tympääntynyt olotila, lähestyin lauluilmaisua puhelaadun ja twangin avulla. Halusin, että hahmoni kuulostaa nenäkkäältä ja samalla hyvän itsetunnon omaavalta. Riisuutuessaan miesyleisön edessä hän hallitsee köyhyyden sijaan tilannetta köyhyyden ollessa muuten hänen elämässään hallitseva olotila. Kappaleessa kaksi ajattelin olevani yksin tummassa ja lähes valottomassa tilassa, jolla hain yksinäisyyden tunnetta. Kuvittelin tilaan koko ajan lisääntyvän valon määrää, jolloin myös laulu muuttuu voimakkaammaksi ja ajatus tapahtumista selkeämmiksi.

Tämä auttoi kasvattamaan kappaleen sisällä päättäväisyyttä. Jotta kuulostaisin surulliselta, käytin cry-efektiä sitä vaativissa kohdissa.

5.2.4 Esiintymisjännitys ja mentaaliharjoittelu

Kädet tärisivät, sydän tykittää kovaa eikä oma ääni kuulosta tutulta. Jossain vaiheessa laulukappaletta jään seisomaan kauhuissani – en muista enää sanoja. Tuttua minulle. Syntyy pakokauhu – turhaan. Tilanteesta selviytymiseen on erilaisia keinoja. Unohtamiseen voi suhtautua huumorilla häpeän sijaan. Usein en kiinnitä huomiota unohduksiin ja yritän esittää kappaleen loppuun ensimmäisenä mieleen juolahtavilla sanoilla. Tällöin kuulija ei välttämättä huomaa unohdusta. Päiviä ennen kuvittelen mielessäni itseni jännittävään esiintymistilanteeseen. Mietin, missä jännitys tuntuu kehossa. Annan jännityksen tulla kehoon ja käsittelen sen sitten pois hengittämällä ja rauhoittumalla. Annan itsellesi luvan jännittää. Mietin etukäteen, mikä on oikeastaan kauheinta, mitä voisi tapahtua esiintymistilanteessa, ja onko se oikeastaan yleensä ottaen kauheaa. Olen usein kokenut jännityksen myös parantavan esiintymistäni. Koe-esiintymistilanteet ovat kuitenkin luonteeltaan hyvin erilaisia ja paineet onnistumisesta vaikuttavat paljolti omaan suoritukseen. Usein paineet aiheutuvat siitä, että mietitään, onko ensi vuodeksi töitä.

Mielikuvaharjoittelu on tärkeää valmistautumisen aikana. Laulukappaleiden harjoittelu etukäteen antaa hakijalle turvallisuuden tunnetta. Jännitys tuntuu mahassa ja taskuhuulet yhdistyvät, jolloin ääntöväylä ei ole auki. Mahdollisesti alkaa muistella epäonnistumisia sen sijaan, että pitäisi miettiä kehon rentoutumista. Opettelemalla oppii hyväksymään jännittämisenä sekä löytämään omat voimavaransa. Tietynlainen jännitys kuuluu hyvään esiintymiseen – jännitys kertoo vireytymisestä. Ylivirityksessä ihminen usein asettaa itsellensä liiallisia vaateita. Useimmiten tahdin hidastaminen tuo keholle viestiä, että kaikki on kunnossa. Eri ihmisillä on eri keinoja jännityksen vähentämiseksi ja jokaisen tuleekin tunnistaa missä kohtaa esiintymistä oma jännitys on pahinta ja mihin tulee vaikuttaa eniten – ennen esitystä, esityksen aikana vai esityksen jälkeen. Ennen esitystä hengitystä rauhoittamalla lihasten rentoutuessa saan autonomiset järjestelmät rauhoittumaan. Hyväksyn itselleni myös epäonnistumista.

6 POHDINTA

Laulun teksti on yksi mielikuvallinen apuväline. Laulajan on aistittava tekstin tunnetila. Tunnetila auttaa myös äänellisesti ja siten virityksen säilymiseen. Äänen virityksen säilyminen vaikuttaa laulamisen intensiteettiin. Laulun tekstin tarjoamat mielikuvat voivat auttaa suoraan myös laulutekniikassa. Tällöin laulaminen on linjakkaampaa. Laulutekstin yksittäisen sanan tarjoamaan mielikuvaan eläytymällä ja laulamalla sen intensiteetillä sanoma välittyy paremmin kuulijalle.

Tekstin ja musiikin suhde on tärkeää. Mielikuvat auttavat musiikillisen ilmaisun ymmärtämisessä. Kappaleen sisällä olevat musiikilliset muutokset kuten sävelkulut, harmoniat, rytmit ja nyanssit yhdistyvät mielikuviin. Tasapainoinen äänentuotto avaa laulajalle koko ilmaisuasteikon eli eri tunnetilat.

Laulun tekstiä opetellessa mietitään, mitä tunteita kappale välittää. Musiikin esittämä tunne voidaan tunnistaa tietoisesti, vaikka emme kokisikaan samaa tunnetta eli on eri asia todeta kappaleen olevan iloinen kuin kokea itsensä iloiseksi. Kappaleen sanoituksen kertomus tulkitaan ja mietitään tekstin suhdetta melodiaan ja harmoniaan. Kun olemme tietoisia kappaleen tarinasta, mietimme miten saavutamme tarvittavan tunnetilan muistamisen tueksi. Jos tarina osuu jollain tavalla omakohtaisesti tulkitsijaan, on haluttu tunnetila ja tunteet helppo luoda.

Laulun esittäjä voi tulkita musiikkia monella eri tavalla virittäytyessään omaan tulkintaansa tietyn emotionaalisen sävyn mukaan. Eri virittäytymistiloja on hyvä harjoitella. Tulkinnan opettelu on tärkeä osa laulun tekstin tulkintaa ja antaa varmuutta esitykseen.

Olen harvoin joutunut tilanteeseen, jossa kappaleesta ei löydy äänitettä esimerkiksi lähikirjastosta tai Spotify-musiikkipalvelusta. Usein melodiaa voi harjoitella kuuntelemalla kappaletta ja laulamalla mukana. Kappaleen teksti ja melodia jää helposti mieleen, kun voi kuunnella kappaletta missä tahansa. Usein olen hyödyntänyt työmatkat melodian ja tekstin opetteluun. Päätin harjoittelun alussa nauhoittaa kappaleen 1, jotta voin kuunnella melodiaa työmatkoilla ja saada melodian sekä tekstin piirtymään tehokkaammin mieleeni.

Koen, että kun aikaa harjoitteluun on vähän ja harjoitteluun varattu aika on päivässä lyhyt, korostuu taustatyön merkitys muistamisen tueksi. Huomasin hyvin nopeasti, että

lauluharjoittelu oli hyvä jättää korkeintaan puoleen tuntiin päivässä. Tekstin ja tulkinnan tankkaus useilla toistoilla laulaen ei ole kehittänyt minulla aiemmin tehokkaasti tekstin muistamista. Koin, että teksti on helpompi muistaa draaman kaaren avulla ja usein muistamalla säkeistön ensimmäinen sana tai fraasi palauttaa automaattisesti säiliömuistista työmuistin käsiteltäväksi koko säkeistön tekstin. Mentaaliharjoittelu eli tekstin muistelu mielessä ja esityksen läpikäyminen mielessä oli mielestäni tehokkainta harjoittelua. Lauluharjoittelussa keskityin tekniikan ja ilmaisun harjoitteluun.

Käyttämäni efektit ja tunnetilat muistin automaattisesti laulaessani tiettyä fraasia tai säkeistöä. Näin mielessäni jo harjoittelun alkuvaiheessa laulun tekstin rakenteen sekä värit, joita oli valinnut kuvaamaan tunteita ja efektejä. Kun taustatyö on tehty hyvin, auttaa se muistamaan kappaleen kokonaisuuden ja sen avulla tekstin sekä tulkinnalliset valinnat. Oman tulkinnan nauhoittaminen ja kuuntelu auttaa myös muistamaan tunnetilojen vaihdokset. On myös hyvä jättää tilaa mahdollisesti esiintymishetkessä syntyville tulkinnallisille valinnoille eli ekspressiiviselle tulkinnalle. On hyvä, että taustatyö on hyvin tehtynä, että voi esiintyessään nauttia työn tuloksesta ja keskittyä välittämään tarinaa yleisölle jännittämisen sijaan. Jännitys on helppo hyväksyä osana esitystä ja antaa jännityksen olla, kiinnittämättä liikaa huomiota siihen. Tällöin mielessä ei pyöri mahdollinen epäonnistumisen pelko tauotta, joka minun kohdalla on aina ollut koe-esiintymistäni lamauttava pelko.

Olen käynyt laulutunneilla nyt 12 vuotta, joten peruslaulutekniikka ja efektien tuottamiseen vaadittava tekniikka ovat jo hyvin hallussa. Toki joudun palauttamaan mieleeni eri asetuksia kehossani, mutta minun ei tarvitse tässä vaiheessa keskittää energiaani tekniikan onnistumiseen esiintymistilanteessa. Aiemmin olen joutunut kappaleen aikana keskittymään tulkinnan sijasta tekniseen suoritukseen. Olen viime vuosina oppinut luottamaan tekniseen osaamiseeni, mikä vapauttaa minua tulkitsemaan kappaleita. On hyvä pohtia omaa osaamistaan ja luoda lauluohjelmisto tai koe-esiintymiskappale mahdollisimman lähelle omaa vahvuusaluetta. En ole ikinä transponoinut koe-esiintymisessä pyydettyjä kappaleita, mutta jouduin tätä tilaisuutta varten laskemaan kappaleen 2 sävellajia, koska sen sävellaji pysyy pitkään korkealla äänialueella. Koin, että tulkintani kärsi ja sävyjä oli vaikea tuottaa niin korkeaan sävellajiin. Korkeassa sävellajissa mielestäni efektien käyttö olisi jäänyt yksitoikkoiseksi eikä oman äänen ääri rajoilla laulaminen olisi tehnyt äänelleni hyvää. Laulunopettajani totesi, että kurkunpääni nousi voimakkaasti, joka haittaa matalien sävelien laulamista. Sävellajin laskeminen oli hyvä

päätös ja auttoi minua keskittymään tulkintaan. Tällöin suurin osa laulamista ei jää teknisen suorittamisen alle.

Ennalta määritelty harjoitteluohjelma auttoi vähentämään harjoittelun kuormittavuutta. Tällöin tiesi tehneensä päivän työn, enkä jatkanut harjoittelua ajallisesti vain laulamalla turhia toistoja. Harjoittelun aikana on myös huolehdittava levosta. Leväytyäni esimerkiksi yön yli huomasin seuraavana päivänä muistavani taas laulutekstiä enemmän ulkoa. Harjoitteluohjelmaa pystyi muokkaamaan ja koin, että työn ollessa suurimmaksi osaksi taustatyötä jäi turha lauleskelu harjoittelusta pois. Lauleskelulla tarkoitan kappaleen kertaamista useilla toistoilla. Lauluharjoittelu oli tehokkaampaa lyhyissä pätkissä ja koin pystyväni keskittymään 10 minuutin aikana paremmin kuin harjoittelemalla tunnin laulutekniikkaa putkeen. Keskityin yhteen ongelmakohtaan kerrallaan ja huomasin monen ongelmakohtan kehittyneen lyhyen harjoittelukerran jälkeen. Koin, että lyhyt harjoittelukerta oli ollut tehokasta.

Mielikuvia hyödynsin luodakseni kappaleeseen yleistunnelman. Kappaleessa 1 ajattelin olevani tummassa baariympäristössä, missä katselijat häiritsevät omia ajatuksiani. Tympääntyneyttä lauluilmiasua lähestyin twangin avulla. Halusin hahmon kuulostavan nenäkkäältä ja hyvän itsetunnon omaavalta. Kappaleessa kaksi ajattelin olevani yksin tummassa ja lähes valottomassa tilassa, mikä auttoi minua tuntemaan oloni yksinäiseksi. Kuvittelin tilaan tulevan valoa koko ajan, jolloin myös laulu muuttuu voimakkaammaksi ja ajatus tapahtumista selkeämmiksi. Tämä auttoi kasvattamaan kappaleen sisällä päättäväisyyttä. Kappaleiden sisällä hyödynnän mielikuvia lähinnä teknisiin seikkoihin. Esimerkiksi ajattelin itkemistä, jotta kuulostaisin surulliselta. Tämä auttoi luomaan cry-efektin kappaleiden eri kohdissa.

Värien yhdistäminen tunnetiloihin ja niiden hyödyntäminen laulun tekstin tulkinnassa oli kohdallani tärkeä havainto muistamisen kannalta. Jatkossa tulen värittämään laulutekstit, sillä värit auttoivat luomaan ja muistamaan harjoittelussani automaattisesti haluamani tunnetilan sekä äänellisen efektin. Ehdin pohtia muutamaa liikettä tukemaan tulkintaani. En kuitenkaan kokenut liikkeiden auttavan muistissa, vaan liikkeet olivat laulutekstin tapahtumien seurauksia. Eihän keho voi ennakoivasti reagoida tekstissä tapahtuviin ärsykkeisiin.

En pystynyt luomaan koe-esiintymistilannetta vastaavaa esiintymistä tätä opinnäytetyötä varten ja monet koe-esiintymiset teattereihin on pidetty jo syksyllä. En voinut siis kokeilla, miten harjoitteluohjelma, mielikuvat kuten värit, muisti- ja mentaaliharjoitteet sekä selkeä tunne- ja efektikartta vaikuttaisivat todellisesta koe-esiintymistilanteesta suoriutumiseen. Hyvä harjoitteluohjelma ja valmistautuminen ovat keinoja suoriutua erilaisista esiintymistilanteista varmemmin ja jännittämiseen suhtautuminen muuttuu myönteisemmäksi. Esiintyjän ja laulajan on tämän omakohtaisen tutkimuksen tuloksena tärkeää pohtia omaa vahvinta oppimistyyliään ja sen kautta muistin ja mielikuvien vaikutusta omaan suoriutumiseen koe-esiintymistilanteesta, jossa harjoittelu-aika on lyhyt. Minulla värit, selkeät mielikuvalliset tapahtumat, liike sekä kappaleiden kuuntelu auttoivat muistamaan tekstit. On tärkeää tunnistaa oppimista ja muistamista helpottavat aistiärsykkeet laulutekstin opettelussa ja tulkinnassa.

LÄHTEET

Complete Vocal Institute 2017. <https://completevocal.institute/kokonaisvaltaisen-aanen kayton-tekniikka/> Luettu 2.4.2014

Eerola, R. 2009. Klassisen ja ei-klassisen laulun eroavuuksista. Laulopedagogi-julkaisu 2007- 08. (Internet-artikkeli päivitetty 16.11.2009.). <http://www.provoce.suntuubi.com/?cat=22> Luettu 23.2.2017.

Estill Voice International. 2010. <https://www.estillvoice.com/pages/courses> Luettu 19.4.2017.

Kaukola, A. 2013. Laulajan keho–mieli-yhteys: ongelmana kehon passiivisuus. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 4.3.2017 <https://www.theseus.fi/handle/10024/66159?show=full>. Luettu 4.3.2017.

Kayes, G. 2000. *Singing and the Actor*. New York: Routledge.

Laukkanen, A.-M. & Leino, T. 1999. Ihmeellinen ihmisääni – Äänenkäytön ja puhetekniikan perusteet, arviointi, mittaaminen ja kehittäminen. Helsinki: Gaudeamus.

Lindh, R. 1998. *Mielikuvaoppiminen*. WSOY: Porvoo/Helsinki/Juva.

Lindsberg P. & Groop M. Duodecim. Laulajan muisti. www.duodecim.fi/lehti/2014/13/duo11737. Luettu 23.2.2017.

Marckwort A. & Marckwort R. 1992. *Kouluttajan uudet (v)aatteet*. Kirjayhtymä, ja Mermerus 1994.

Muistiliitto. Muistiopas.

2014. http://www.muistiliitto.fi/files/9114/0127/5083/Muistiopas_web2014.pdf. Luettu 25.2.2017.

Pakkanen A. 2013. Inhalare la voce – imua äänessä: Ajatuksia kokonaisvaltaisesta lauluäänen soinnista ja sen opettamisesta. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 4.3.2017. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201305077074>. Luettu 3.3.2017.

Pesonen, S. 2013. *Mielen kuvia...: Inspiroivia mielikuvia sekä luovuutta pianonsoiton alkeisopetusta värittämään (kirjallinen tutkielma)*. Savonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 4.3.2017. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201401151389>. Luettu 15.2.2017.

Piippo, R. 2011. *Elämyksellinen soitonopetus*. Opinnäytetyö. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011091913100>. Luettu 16.2.2017

Rajavaara T. 2016. Muistin tukemiseksi on monia kikkoja.

<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/02/26/muistin-tukemiseksi-monia-kikkoja>. Luettu 3.3.2017.

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy.

Turunen J. & Annola A. 2016. Estill Voice Training. Laulupedagogi 2016.

Tuomola & Maijanen 1999, Mukautuvat www-sivut ja oppimistyytit –sivusto.

<http://www.cs.uta.fi/ipopp/www/ipopp99/maijanen-tuomola/index.html>. Luettu 16.2.2017.

Viljamaa, A. 2009. Mielikuvat ja oppiminen laulupedagogiikassa. Pedagoginen opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu. Viitattu 4.3.2017. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jamk-1254134184-1>

Vikka, H., Airaksinen T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallisen opinnäytetyön ohjaajan käsikirja.

<https://peda.net/nivala/perusopetus/niva-kajankoulu/oppiaineet/musiikki2/7-luokka2/laulaminen>Helsinki: Tammi. Luettu 16.4.2017

<http://www.suomisanakirja.fi/mielikuva> . Luettu 4.3.2017

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Synopsis>. Luettu 4.3.2017

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Ihmis%C3%A4%C3%A4ni>. Luettu 16.4.2017

LIITTEET

Liite 1. Koe-esiintymiseen harjoitteluohjelma

Harjoitteluohjelma seitsemälle päivälle

Harjoitteluajataulu on tiukka, vain yksi viikko, joten on hyvä muistaa pätkittää lauluharjoittelua. Jos on mahdollista, harjoittele 5-10 minuuttia laulamista kerrallaan. Jos et pysty harjoittelemaan pätkissä, pidä päivän lauluharjoituskerta korkeintaan 30 minuutin mittaisena. Yhteensä yhden päivän aikana lauluharjoittelua tulee 25-30 minuuttia. Muuta harjoittelutyötä voi tehdä enemmänkin (esimerkiksi taustatyö).

Päivä 1

- Melodian harjoittelu pianon avulla
  - Kappaleen jako kahteen osaan ja ensimmäisen osan melodian harjoittelu pätkissä
    - Pätkitä fraasien mukaisesti ja toista fraasia niin usein, että melodia jää mieleen
    - Yhdistä fraasi edelliseen ja laula ne yhdessä
  - Lopuksi laula koko osa läpi ilman fraasien pätkitystä

Päivä 2

- Melodian harjoittelu pianon avulla
  - Toisen osan melodian harjoittelu pätkissä.
    - Pätkitä fraasien mukaisesti ja toista fraasia niin usein, että melodia jää mieleen
    - Yhdistä fraasi edelliseen ja laula ne yhdessä
  - Lopuksi laula koko osa läpi ilman fraasien pätkitystä

Päivä 3

- Taustatyö
  - Kuuntele eri esittäjien versioita kappaleesta ja tarkista samalla vieraskielinen lausuminen
  - Lue mahdollinen synopsis ja vastaa kysymyksiin
    - Kuka? (Esim. Kuka olet?)
    - Miksi? (Esim. Miksi laulat kappaleen?)
    - Mitä? (Esim. Mitä haluat sanoa?)
    - Missä? (Esim. Missä olet?)
    - Koska? (Esim. Mitä tapahtuu ennen ja jälkeen kappaleen?)
  - Selvitä mikä on kappaleen draaman kaari ja merkitse se tekstiin

- Tee tunnetila- ja efektikartta
- Tauko
- Harjoittele ensimmäistä osaa käyttäen tunnetila- ja efektikarttaa
  - Puhu ja laula teksti
  - Keskity laulutekniikkaan ja tee tarvittavia harjoitteita korjatakseni mahdolliset laulutekniset ongelmapaikat kappaleen sisällä
- Kokeile myös muita variaatioita ja tarvittaessa muuta tunnetila- ja efektikarttaa
  - Kokeile ensimmäistä osaa ulkoa

Päivä 4

- Harjoittele toista osaa käyttäen tunnetila- ja efektikarttaa
  - Puhu ja laula teksti
  - Keskity laulutekniikkaan ja tee tarvittavia harjoitteita korjatakseni mahdolliset laulutekniset ongelmapaikat kappaleen sisällä
- Kokeile myös muita variaatioita ja tarvittaessa muuta tunnetila- ja efektikarttaa
- Kokeile toista osaa ulkoa
- Laula kappale kerran kokonaisuudessaan läpi

Päivä 5

- Kappaleen harjoittelu kokonaisuudessaan puhuen ja laulaen
- Syvennä tulkintaa erilaisten mielikuvien avulla
- Kokeile kappaletta kokonaisuudessaan ulkoa
- Nauhoita kappale

Päivä 6

- Kuuntele nauha ja tee muistiinpanoja omasta tulkinnasta ja laulutekniikasta
  - Oletko tyytyväinen?
  - Voisitko tehdä jotain toisin?
  - Tarkastele välittykö tunnetilojen vaihdokset nauhalla?

Päivä 7

- Esitystilanteen harjoittelu mentaalisesti
  - Palauta mieleen kappaleen rakenne sekä tunnetila- ja efektikartta
  - Palauta mieleen mielikuvat
  - Käy esiintymistilanne ja kappale mielessä läpi ennen laulamista.
- Laula kappale muutaman kerran ulkoa ja pyri jättämään tilaa mahdollisille hetkessä syntyville tulkinnallisille ideoille
- Nauhoita kappale ja kuuntele nauha
- Pohdi
  - Muistitko tekstin ulkoa?
  - Olitko tyytyväinen tulkintaan?

- Voisitko lisätä vielä liikettä tukemaan tulkintaa?
- Vastaa kysymyksiin ja palaa tarvittaessa muiden päivien harjoituksiin.

Liite 2. Efektit lauluun nro 1

Cry tai/+ falsetto epätoivo, apeus, köyhyys

Puhelaatu realismi, vastuu, kontrollin tunne

Puhelaatu + Twang (oraali- tai nasaalitwang) dominoiva, ilkkua, turhautuneisuus

Revytytön mietteitä riisuutuessaan

(säv. Jarmo Savolainen. Suom. Rauni Paalanen)

Alku

Osani näillä markkinoilla turhuuden
 pienimmän piian tehtävät on sietää
 herroille onnen hetken tarjoillen.
 Vaan jos tahdot tietää
 miltä oikein tuntuu
 silloin kun siis paljastun

Kehittely

viehkein elkein lamppuin valokehään.
 Vieksasti viivytellen riisuudun,
 Vastaan: se ei tunnu miltään.

 Kohta kaksitoista.
 Myöhästyn bussista.
 Marketissa juusto oli tarjouksessa.
 Paksu-Alma uhkaa mereen loikata.
 Ukolla on puukkonsa.
 Sali puolillaan. Lauantaina!
 Tuskin ennen puolta yötä enää tulevat.

Huippu

Hymyä huuleen.

Tänne tukehtuu.

Suuta pienemmälle siinä, kyllä tissit näytetään.

Senkin hyeenat!

Vuokra senkun kallistuu...

Loppu

Maitoa oisin saanut käydä ostamassa.

Mutta persettäni tänään teille näytä en.

Kunhan ketkuttelen vähän.

Tässä kapakassa safkapuoli nykyään on ala-arvoinen.

Liite 3. Efektit lauluun nro 2

Cry ja Sob suru, yksinäisyys, kaipaus

Puhelaatu päättäväisyys, rohkeus, määrätietoisuus

Twang (oraali- tai nasaalitwang) dominoiva, ilkkua, turhautuneisuus

Belttaus viha, katkeruus, käskeminen

And I am telling you I'm not going

(Säv. Henry Krieger. San. Tom Eyen.)

Alku

And I am tellin' you I'm not going.
 You're the best man I'll ever know.
 There's no way I can ever go,
 no, no, no, no way,
 no, no, no, no way I'm livin' without you.
 I'm not livin' without you.
 I don't want to be free.
 I'm stayin', I'm stayin'
 and you, and you,
 you're gonna love me.
 Ooh, you're gonna love me.

Kehittely

And I am telling you, I'm not going,
 even though the rough times are showing.
 There's just no way,
 there's no way.

 We're part of the same place.
 We're part of the same time.
 We both share the same blood.
 We both have the same mind.

Kehittely

And time and time we have so much to share,

No, no, no, no, no, no.

I'm not wakin' up tomorrow mornin'

And findin' that there's nobody there.

Darling, there's no way,

no, no, no, no way I'm livin' without you.

I'm not livin' without you.

You see, there's just no way, there's no way.

Huippu

Tear down the mountains, yell, scream and shout.

You can say what yoy want,

I'm not walkin' out.

Stop all the rivers, push, strike and kill.

I'm not gonna leave you,

There's no way I will.

Loppu

And I am telling you I'm not going.

You're the best man I'll ever know.

There's no way I can ever, ever go,

No, no, no no way, no, no, no no way I'm livin' without you.

Oh, I'm not livin' whitout you, I'm not livin' whitout you,

I don't wanna be free.

I'm stayin', I'm stayin', and you , and you, and you,

You're gonna love me.

Oh, hey, you're gonna love me.

Yes, ah, ooh, ooh, love me,

Ooh, ooh, ooh, love me, love me, love me, love me, love me.

You're gonna love me.